

Sygn. akt I C 180/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2014r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie, Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Maria Matyja

Protokolant sek. sąd. Joanna Kotowska

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2014r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **D. R.**

przeciwko **(...) S.A. w W.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda D. R. kwotę 50.000,-zł (słownie pięćdziesiąt tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od 20 czerwca 2013r. do dnia zapłaty

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie

III. znosi między stronami koszty procesu

IV. nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Olsztynie:

– od powoda D. R. kwotę 83, 91 zł (słownie osiemdziesiąt trzy

złote i dziewięćdziesiąt jeden groszy)

– od pozwanego (...) S.A. w W.

kwotę 83,91zł (słownie osiemdziesiąt trzy złote i dziewięćdziesiąt jeden

groszy) tytułem reszty nieuiszczonych wydatków sądowych

UZASADNIENIE

Powód D. R. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w W. kwoty 90.000,-zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 grudnia 2012r. do dnia zapłaty oraz należnych kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że w dniu 16 grudnia 2006r. na drodze nr (...)na odcinku B.- P.gmina B.doszło do wypadku drogowego w wyniku którego kierujący pojazdem marki M.nr rej (...)z (...)M. J.podczas manewru wyprzedzania uderzył przodem pojazdu prawidłowo poruszającą się w tym samym kierunku rowerzystkę E. R.powodując u niej obrażenia ciała skutkujące jej zgonem. Sprawca wypadku prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Biskupcu z dnia 23 stycznia 2008r. Sygn. akt II K 134/07 został skazany na karę (...)lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na okres (...) lat.

Sprawca wypadku posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności OC pojazdów mechanicznych u pozwanego.

W dniu 26 listopada 2012 r. powód reprezentowany przez (...) S.A. w L. zgłosił pozwanemu roszczenie o zadośćuczynienie w kwocie 150.000,-zł. Pozwanemu ubezpieczycielowi doręczono w/w pismo w dniu 29 listopada 2012r, ale do dnia wniesienia pozwu nie podjął on w tym względzie żadnej decyzji.

Przywołując orzecznictwo Sądu Najwyższego powód wskazał, iż domaga się powyższego na podstawie art. 23, i 24 k.c. w związku z art. 448 k.c., albowiem na skutek śmierci matki został pozbawiony prawa do życia w pełnej rodzinie. Śmierć matki z którą łączyła go silna więź emocjonalna wpłynęła negatywnie na życie powoda. Utracił on z jej śmiercią nie tylko matkę która się nim zajmowała opiekowała, pomagała mu w nauce , ale i przyjaciółkę której mógł powierzyć wszystkie swoje problemy. Powód bardzo tęskni za matką, a konieczność przejeżdżania obok miejsca gdzie zginęła, mimo upływu czasu ciągle sprawia mu ból.

Pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jego rzecz należnych kosztów procesu.

W odpowiedzi na pozew przede wszystkim zaprzeczył, aby zgłoszono mu roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia z tytułu śmierci matki powoda. Zarzucił, iż do pozwu nie zostało załączone pismo z dnia 26 listopada 2012r. skierowane do ubezpieczyciela.

Wskazał też, obowiązujący od 3 sierpnia 2008r. art. 446 § 4 k.c. przewidujący możliwość przyznania najbliższym członkom rodziny odpowiedniej sumy zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, został wprowadzony do kodeksu cywilnego bez mocy wstecznej.

Wypadek w którym śmierć poniosła matka powoda miał miejsce przed dniem (...). Przyznanie natomiast zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 23 i 24 k.c. jest możliwe tylko w wyjątkowych wypadkach i wymaga udowodnienia nie tylko zerwania bliskości więzi, ale i naruszenia dóbr osobistych na skutek śmierci osoby bliskiej.

Zdaniem pozwanego powód nie wskazuje ani zakresu, ani rozmiaru krzywdy związanej z naruszeniem jego dóbr osobistych. Samo stwierdzenie, że był synem zmarłej E. R. i był z nią blisko związany nie uzasadnia przyznania zadośćuczynienia a tak dużej kwocie.

Dodatkowo pozwany wskazał, że roszczenie o odszkodowanie w związku ze śmiercią E. R. zostało mu zgłoszone w 2007r. i uznając swoją odpowiedzialność wypłacił powodowi kwotę 10.000,-zł.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Bezsporne, jest między stronami, że w dniu 16 grudnia 2006r. na drodze nr (...) na odcinku B.- P. gmina B. miał miejsce wypadek drogowy, w wyniku którego na skutek doznanych obrażeń śmierć poniosła E. R..

Sprawcą wypadku był kierujący pojazdem marki M.nr rej (...)z naczepą M. J.. Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Biskupcu z dnia 23 stycznia 2008r. Sygn. akt II K 134/07 został skazany na karę (...)lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na okres (...) lat.

Bezsporne jest też , że sprawca wypadku miał ubezpieczenie odpowiedzialności OC posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego ubezpieczyciela.

W imieniu powoda, jego ojca i rodzeństwa szkoda wynikająca ze śmierci matki w wyniku wypadku została zgłoszona pozwanemu ubezpieczycielowi przez (...)we W.w dniu 12 kwietnia 2007r. . Decyzją z dnia 20 lipca 2007r. rodzinie zostało przyznane odszkodowanie w kwocie 62.927,zł (20.000,-zł dla ojca powoda W. R., po 15.000,-zł dla siostry i brata powoda oraz 10.000,-zł dla powoda) plus 2.927,-zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu. . Podstawą przyznanego odszkodowania był art. 446§ 3 k.c.

(kserokopia akt szkody k 33-89)

Z opinii biegłego sądowego z zakresu psychologii wynika, że powód na skutek wypadku śmiertelnego matki doznał uszczerbku na zdrowiu w aspekcie psychologicznym. W okresie około (...) miesięcy po wypadku występowały u niego zaburzenia adaptacyjne pod postacią reakcji depresyjnej. Miał on problemy ze snem, poczucie przygnębienia, straty osoby najbliższej, korzystał z pomocy psychologicznej. Zaburzenia te okresowo utrudniły rodzinne i społeczne funkcjonowanie powoda. Aktualnie w/w zaburzeń powód nie ujawnia.

(opinia psychologiczna na piśmie k 110-111)

Z opinii biegłego psychiatry wynika, że stwierdzono u powoda przebytą przedłużoną reakcją depresyjną i adaptacyjną z zaburzeniami zachowania. Po śmierci matki przez okres (...) tygodni nie chodził do szkoły. Zawieszony do ojca do psychologa uczestniczył raz w takiej rozmowie, ale nie widział potrzeby dalszego leczenia psychologicznego i nie widzi nadal. Po ukończeniu 18 roku życia miał problemy z alkoholem, zdarzało się, że pił codziennie i „urywał” mu się film. Od sześciu lat pracuje w tym samym zakładzie w charakterze magazyniera., pomaga ojcu w gospodarstwie nie nadużywa alkoholu. Ma dobre relacje z ojcem i rodzeństwem.

(opinia na piśmie k 145- 146 plus dodatkowa opinia psychologiczna k 148-150-)

Powód przesłuchany w charakterze strony zeznał, że miał (...) lat, kiedy w wyniku wypadku drogowego stracił matkę. O śmierci matki dowiedział się od ojca. Był wówczas uczniem szkoły zawodowej. Miał problemy w nauce, zaczął opuszczać lekcje. Miał też problemy z alkoholem na który przeznaczal wszystkie pieniądze z praktyk. Nie chciał wracać do domu w którym nie było matki z którą miał o wiele lepszy kontakt niż ojcem, ona bowiem bardziej go rozumiała.

(zeznania powoda k 188, płyta CD k 189)

Sąd Okręgowy zważył:

Roszczenia zgłoszone przez powoda co do zasady są uzasadnione i znajdują oparcie w postanowieniach art. 23, 24 i 448 k.c.

Art. 446 k.c. w brzmieniu obowiązującym sprzed 3 sierpnia 2008r. czyli przed dodaniem przez ustawę z dnia 30 maja 2008r. (Dz. U. Nr 116 poz. 731) § 4 dotyczącego możliwości przyznania najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, określał podmiotowy i przedmiotowy zakres naprawienia szkody jeżeli wskutek tak jak w niniejszym przypadku na skutek uszkodzenia ciała nastąpiła śmierć poszkodowanego. Do kręgu podmiotów uprawnionych do żądania kompensaty należą osoby pośrednio poszkodowane, i są nimi:

- osoby, które poniosły koszty leczenia i pogrzebu zmarłego
- osoba względem której ciążył na zmarłym ustawowy obowiązek alimentacyjny
- osoby bliskie, którym zmarły dobrowolnie i stale dostarczał środków utrzymania.

Wprowadzenie do systemu prawnego art. 446 § 4 k.c. nie stanowi, o powstaniu roszczeń o zadośćuczynienie w przypadku śmierci osoby bliskiej dopiero od momentu jego wejścia w życie tj. od 3 sierpnia 2008r. Wprowadzenie postanowień § 4 do art. 446 k.c. niewątpliwie ułatwia dochodzenie tego roszczenia, jednakże w przypadku osób, których dobro osobiste w postaci więzi rodzinnej zostało naruszone czynem niedozwolonym który miał miejsce przed wejściem w życie tego przepisu to jedyną podstawę ich roszczeń o zadośćuczynienie jest art. 448 k.c. w związku z art. 23 i 24 k.c. Jak wskazane zostało w wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 6 września 2012r. I ACa 739/12 LEX nr 1223205, akceptującym ten pogląd wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 7 czerwca 2013 I ACa 211/13 LEX nr 1331004 na gruncie art. 34 ustawy z 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych skoro posiadacz lub kierujący pojazdem

mechanicznych są zobowiązani do odszkodowanie za wyrządzoną w związku z ruchem pojazdu szkodę, której następstwem jest między innymi śmierć, to ramach zawartej umowy ubezpieczyciel przejmuje odpowiedzialność sprawcy, jako że taka jest istota ubezpieczenia się od odpowiedzialności cywilnej i ani z przepisów tej ustawy ani z umowy nie wynika aby odpowiedzialność ubezpieczyciela za szkodę w postaci naruszenia dóbr osobistych osób najbliższych osoby zmarłej wywołana śmiercią na skutek wypadku spowodowanego przez kierującego pojazdem mechanicznym za którą ponosi on odpowiedzialność była wyłączona. Takie wyłączenie musiałoby być wyraźne. Podobne stanowisko zostało zaprezentowane w szeregu wyrokach Sądów Apelacyjnych, mianowicie w wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 14 czerwca 2013r. I ACa 539/13 LEX nr. (...), wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 18 czerwca 2013r. I ACa 392/13 LEX nr 1342326, wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 czerwca 2013r. I ACa 1270/13 LEX nr 1335752., wyrokach Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 lipca 2013r. I ACa 220/13 LEX nr 1369350, z dnia 12 lipca 2013r. I ACa 227/13 LEX nr 1390383, z dnia 6 sierpnia 2013r. I ACa 276/13 LEX nr 1372317, wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 6 sierpnia 2013 I ACa 430/13 LEX nr 1369226.

Zobowiązaniem do naprawienia szkody jest podmiot, który według reguł danego zdarzenia ponosi odpowiedzialność deliktową za uszkodzenie ciała, a konsekwencji śmierci poszkodowanego.

Niewątpliwa w niniejszej sprawie jest odpowiedzialność pozwanego, na podstawie art. 822 k.c., u którego ubezpieczony był pojazd kierowany przez sprawcę wypadku M. J. w wyniku którego nastąpiła śmierć E. R.. Został on skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Biskupcu z dnia 23 stycznia 2008r. Sygn. akt II K 134/07 został skazany na karę (...) lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na okres (...) lat.

Pojazd którym kierował sprawca wypadku był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej u pozwanego, co wyklucza kwestionowanie przez niego swojej odpowiedzialności co do zasady.

Spór w niniejszej sprawie dotyczy tego, czy powodowi należy się zadośćuczynienie za naruszenie jego dóbr osobistych w postaci więzi emocjonalnych jakie łączył go z matką i jego prawa do życia w pełnej rodzinie w żądanej wysokości.

Powód żąda zadośćuczynienia w kwocie 90.000,-zł za naruszenie jego dobra osobistego w postaci pozbawienia go więzi emocjonalnych łączących go z matką, prawa do życia w rodzinie i prawa od utrzymywania wspólnych więzi na skutek jej śmierci w wyniku deliktu, wypadku drogowego spowodowanego przez M. J., a określonego w treści art. 436 k.c.

Więź rodzinna stanowi dobro osobiste podlegające ochronie na podstawie art. 23 i 24 k.c. Art. 448 k.c. stanowi, że w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Reasumując zadośćuczynienie pieniężne o którym mowa w w/w art. 448 k.c. ma na celu naprawienie szkody niemajątkowej wyrażającej się krzywdą w postaci głównie cierpienia psychicznego.

Pojęcie „sumy odpowiedniej” użyte w tymże przepisie ma w istocie charakter nieokreślony, niemniej jednak w judykaturze wskazane są kryteria jakimi należy się kierować przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia. Określenie wysokości zadośćuczynienia za doznaną krzywdę powinno się opierać na obiektywnych i sprawdzalnych kryteriach, kierować się jego celami i charakterem przy uwzględnieniu jednak indywidualnej sytuacji poszkodowanego. (por wyrok SN z dnia 12 września 2002 IV CKN 1266/00 LEX nr 80722).

Z uwagi na to, że zadośćuczynienie ma mieć przede wszystkim charakter kompensacyjny, jego wysokość nie może być określona w wysokości symbolicznej, lecz winna przedstawiać pewną ekonomicznie odczuwalną wartość. Jednocześnie przyznana suma pieniężna tytułem zadośćuczynienia powinna być utrzymana w rozsądnych granicach i dostosowana do aktualnych stosunków majątkowych w społeczeństwie, kraju, w którym mieszka poszkodowany. Najbliższym punktem odniesienia powinien być poziom życia osoby, której zadośćuczynienie przysługuje, gdyż jej stopa życiowa rzutować będzie na rodzaj wydatków konsumpcyjnych mogących zrównoważyć doznane cierpienie (por wyrok SN z dnia 29 maja 2008r. II CSK 78/08 LEX nr 420389).

Zadośćuczynienie winno być także stosowne do doznanej krzywdy oraz uwzględniać wszystkie zachodzące okoliczności. W szczególności winny być wzięte pod uwagę takie okoliczności jak nasilenie cierpień, ich długotrwałość, a także skutki śmierci osoby najbliższej na obecne i przyszłe życie pozostałych członków rodziny.

Jak wcześniej wskazano zadośćuczynienie nie może stanowić zapłaty symbolicznej, ale i nie może być niewspółmierne.

Powód niewątpliwie bardzo mocno przeżył i jak wynika z opinii biegłego psychologa przeżywa w dalszym ciągu śmierć matki, z którą był silnie i emocjonalnie związany. Śmierć matki była i jest dla powoda traumą od której nie umie się wyzwolić. Jego problemy w szkole opuszczanie lekcji, a w dalszej kolejności nadużywanie alkoholu były jak stwierdzili biegli psycholog i psychiatra próbą ucieczki od traumy z którą w rzeczywistości sobie nie radził. Opinie biegłych psychologa i psychiatry jako wyczerpujące i fachowe i do których żadna ze stron nie zgłosiła zastrzeżeń Sąd podzielił w całości.

Okoliczność iż powód bezpośrednio po śmierci matki po jednorazowej wizycie w psychologa, nie chciał korzystać z dalszej pomocy psychologicznej nie oznacza w ocenie Sądu, że jego cierpienia były słabsze a krzywda jakiej doznał na skutek śmierci matki jest mniejsza. Powód w chwili śmierci matki miał (...) lat. Był więc w takim wieku, że miał pełną świadomość tragicznej śmierci osoby bliskiej, a przez to rozmiaru krzywdy jakiej doznał, tym bardziej że z matką był silnie związany emocjonalnie, zawierzał jej swoje problemy. Powód miał problemy ze nauką, opuścił się w nauce okresowo nadużywał alkoholu. Obecnie stara się normalnie żyć i pracować, ale z uwagi na brak bliższego kontaktu z ojcem ma poczucie osamotnienia.

Mając na uwadze powyższe w ocenie Sądu kwota 50.000,-zł będzie odpowiednią dla niego kwotą zadośćuczynienia.

Roszczenie przewyższające tę kwotę podlega oddaleniu.

Odsetki ustawowe od powyższej kwoty zasądzono od dnia 20 czerwca 2013r. Powód, wbrew twierdzeniom pozwu nie wykazał aby przed tą datą doręczenia pozwu pozwanemu ubezpieczycielowi co miało miejsce w dniu 20 maja 2013r. (k 22.) zgłaszał mu roszczenie wynikające z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej sprawcy wypadku. Zgodnie z postanowieniami art. 817 § 1 k.c. oraz art. 14 ust 1 wyżej przywołanej ustawy z dnia 22 maja 2005r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tj. Dz. U z 2013 poz. 392) ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenia w terminie 30 dni licząc od otrzymania zawiadomienia o wypadku. Pozwany został zawiadomiony o szkodzie w dniu 2 kwietnia 2013r. tj. w dacie doręczenia mu pozwu co przesądza o terminie wymagalności tych roszczeń, w związku z czym żądanie powoda zasądzenia odsetek ustawowych od dnia 30 grudnia 2012r. jako niezasadne podlega oddaleniu.

O kosztach procesu orzeczono po myśli art. 100 k.p.c. znosząc wzajemnie między stronami.

O obciążeniu obu stron pozostałymi nieuiszczonymi wydatkami orzeczono po myśli art. 113 ust 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych tj. Dz. U. z 2010r. Nr 90 poz. 594 ze zm.) mając na uwadze rozstrzygnięcie w przedmiocie dochodzonego roszczenia.